

Trump, toll og sjømat – uke 7

Sjømatrådet deler en ny tollstatus etter at årets første skremmeskudd ble avfyrt i forbindelse med den såkalte Grønlandstollen. Ved inngangen av uke 7 har vi nå ferske tall for januaareksporten, hvor fasit med all tydelighet viser at eksporten til USA fikk seg en trøkk sammenlignet med samme periode i fjor.

I denne utgaven av Trump, toll og sjømat vil du finne:

- En gjennomgang av tallene for januar
- ...som ga et historisk dropp
- Status for avtalen mellom EU og India
- Hva kan vi vente oss fra München i uka som kommer
- Se opp for Iran-koblinger

1. Januartallenes tale

Her er en oversikt over eksporten av sjømat til USA i januar 2026, sammenlignet med januar i 2025. Total eksport til USA og for de største produktene, i volum og verdi, samt NOK/kg.

	Tonn			1000 NOK			NOK/kg		
	2025	2026	%	2025	2026	%	2025	2026	%
Totalt	10 971	8 180	-25%	1 483 422	936 805	-37%	135.21	114.53	-15%
Laks, fersk filet	3 710	2 334	-37%	634 112	365 519	-42%	170.94	156.58	-8%
Laks, fryst filet	1 472	1 147	-22%	263 368	180 687	-31%	178.92	157.52	-12%
Laks, fersk hel med hode	1 814	1 578	-13%	210 406	141 174	-33%	116.02	89.44	-23%
Ørret, fersk filet	376	319	-15%	59 137	40 487	-32%	157.09	126.95	-19%
Ørret, fersk hel med hode	396	348	-12%	39 652	34 099	-14%	100.16	97.96	-2%
Makrell, under 600 g, fryst hel	538	611	+14%	17 148	31 586	+84%	31.89	51.72	+62%
Snøkrabbe, fryst	194	190	-2%	39 800	30 841	-23%	205.56	162.62	-21%
Kongekrabbe, levende	65	22	-66%	42 051	14 366	-66%	645.89	640.53	-1%
Krabbe, ikke kongekrabbe/snøkrabbe, fryst		14			14 100			997.78	
Kveite, oppdrettet, fersk hel	46	67	+45%	10 267	12 865	+25%	221.34	191.52	-13%
Makrell, 600 g og over, fryst hel	463	192	-58%	14 509	9 291	-36%	31.34	48.29	+54%
Sildolje og andre fiskeoljer, ikke dyrefôr/ikke tran	289	68	-76%	21 199	7 910	-63%	73.33	116.32	+59%
Hyse, fryst hel	315	76	-76%	20 576	6 033	-71%	65.31	78.88	+21%
Kongekrabbe, fryst	62	0	-100%	58 109	66	-100%	938.16	1 229.52	+31%

Januartallene bekrefter at toll og svekket markedsadgang har en direkte effekt på norsk **lakseeksport** til USA. Fallet på 37 % i verdien av ferske laksefileter viser at USA ikke lenger bare handler om volumer, men også om konkurranse og tollbarrierer. Samtidig ser vi at markeder som Polen og Kina tar markedsandeler, og at produktmiksen endrer seg som følge av disse rammebetingelsene.

For **kveite** er USA et svært viktig marked, men amerikanerne importerer langt mer kveite fra Canada enn fra Norge. Men, med nulltoll på kveite importert fra Canada har Norge liten makt til å overføre tollkostnaden over på de amerikanske importørene.

Historien for **snøkrabben** er kjent: Den har få markeder og svekket konkurranseevne.

Eksporten av fryst **kongekrabbe** stoppet opp i januar. Dette viser konsekvens av kvotekutt og usikkerhet, men er ikke nødvendigvis en langsiktig trend.

[Husk at eksportører har tilgang til eksportrapporter for USA gjennom våre nettsider.](#)

2. Et historisk fall

Sjømateksporten til USA falt over 500 millioner kroner sammenlignet med januar i fjor. Vi må helt tilbake til bortfallet av det russiske markedet i 2014 for å finne en like stor nedgang til et konsummarked. Tabellen under viser de største fallene og litt om årsaksbildet bak.

Hovedårsaken denne gangen er naturligvis de økte tollsatsene på import fra Norge, som sammen med en svakere dollar har bidratt til å gjøre USA langt mindre konkurransedyktig som importør av sjømat.

Et eksempel for å illustrere endringen: Dersom vi ser bort fra transportkostnader, ville en importpris på **10 USD** i januar 2025 tilsvare en pris til norsk eksportør på **113 NOK** for et tollfritt produkt.

I januar 2026 ville en importpris på **10 USD** tilsvare en pris til norsk eksportør på kun **86,40 NOK**. Alternativt, hvis den norske eksportøren skulle oppnå samme pris som 12 måneder tidligere, ville importprisen i dollar måtte øke fra 10 til over 13 dollar.

15 prosent toll og en dollarsvekkelse på 12 prosent gjør i sum sjømaten dyrere for amerikanerne, og eksportprisene lavere for norske eksportører.

Kostnaden i form av **høyere importpriser og lavere eksportpriser fordeles mellom begge parter**, og konsekvensen er **lavere eksport til det amerikanske markedet**.

#	Dato	Marked	Nedgang fra 12 mnd tidligere (millioner kroner)	Forklaring
1	2014 des	Russland	-750	Russisk importforbud
2	2014 okt	Russland	-720	Russisk importforbud
3	2014 nov	Russland	-672	Russisk importforbud
4	2024 jun	Danmark	-656	fall i laksepris og endring i varestrøm laks (?)
5	2025 mar	Danmark	-579	fall i laksepris og endring i varestrøm laks (?)
6	2015 jan	Russland	-548	Russisk importforbud
7 (ny)	2026 jan	USA	- 547	Toll → svakere dollar og usikkerhet
8	2015 apr	Russland	-518	Russisk importforbud
9	2015 mar	Russland	-454	Russisk importforbud
10	2014 aug	Russland	-452	Russisk importforbud

3. EU og Indias monsteravtale – hva nå?

Det har vært stor interesse rundt den nylig annonserte handelsavtalen mellom EU og India. EU har [publisert et statement](#) sammen med annonsering av avtalen som egentlig inneholder det som er kjent per nå gjennom medier. Ifølge EU selv er dette den mest ambisiøse markedsadgangen India noen gang har gitt en handelspartner. Sjømat er ikke nevnt i statementet, og den fullstendige avtalen vil ikke tilgjengeliggjøres før den juridiske gjennomgang er ferdig. Historisk sett vil en prosess som dette kunne ta seks måneder før vi kjenner detaljene i avtalen. Videre kan ikke avtalen ratifiseres før gjennomgangen er ferdig. Dette vil antakeligvis også ta noen måneder.

Eksporten mellom partene i dag

I dag er det i all hovedsak reker og blekksprut EU importerer fra India. India er nest største leverandør av reker til EU-markedet, kun bak Ecuador. I fjorårets 11 første måneder importerte EU 87 000 tonn reker fra India, av en total import av reker på 605 000 tonn. Dermed har India en markedsandel på omtrent 14 prosent.

For India er USA i dag det soleklart største markedet. I 2025 så vi en nedgang i indisk rekeeksport til USA, med vekst til både EU og andre markeder. Med en nylig annonsert nedgang på indiske tollsatser til USA blir India nå mer konkurransedyktig i det amerikanske markedet. Med fordelaktige tollsatser til EU er det relevant å tro at EU-markedet nå blir enda mer attraktivt for indiske rekeeksportører.

4. München må være på radaren

Med sikkerhetspolitikk, energi og handel stadig tettere sammenvevd, går vi inn i 2026 med et mer uforutsigbart internasjonalt landskap enn på lenge. Når geopolitikk i økende grad omsettes i konkrete handelstiltak, blir arenaer for strategisk dialog viktigere enn noen gang.

I dette bildet blir München Security Conference (MSC), som arrangeres fra **13.-15. februar** et sentralt holdepunkt. Konferansen samler nær 50 stats- og regjeringssjefer og et bredt spekter av globale beslutningstakere, i en tid der allianser utfordres, den regelbaserte verdensorden svekkes og handelspolitikk i økende grad får sikkerhetspolitisk karakter.

Temaene i München, europeisk sikkerhet, transatlantiske relasjoner, multilateralt samarbeid og rivaliserende visjoner for global orden, speiler den konteksten sjømatnæringen nå opererer innenfor: der markedsadgang ikke lenger kan tas for gitt, men må forstås som en del av et større geopolitisk risikobilde.

Sist gang verdenstoppene møttes ble det som kjent . Dermed mener vi det er relevant å ha blikket rettet mot München, hvor alle de store makroforholdene røres sammen til en gryte som vil kunne få direkte konsekvenser for global sjømathandel.

Vi vil også minne om PSTs og NSMs nylig publiserte trusselvurderinger:

- <https://www.etterretningstjenesten.no/publikasjoner/fokus>
- <https://nsm.no/aktuelt/risiko-2026>

Disse er god lesing og anbefales for å sikre at sjømatnæringen er kjent med hvilket trusselbilde vi er en del av.

5. Trump tar temperaturen på Iran-toll

Og helt til slutt, sjeldent en uke uten nyheter fra Det hvite hus. President Trump har signert en presidentordre som truer med å innføre ytterligere tollsatser mot land som fortsetter å handle med Iran.

Ordren, som ble utstedt fredag, spesifiserer ikke hvilken tollsats som kan bli innført, men bruker 25 prosent som et eksempel. Den sier at tollsatsen kan gjelde for varer som importeres til USA fra ethvert land som «direkte eller indirekte kjøper, importerer eller på annen måte anskaffer varer eller tjenester fra Iran».

Les mer her:

- [Addressing Threats to the United States by the Government of Iran – The White House](#)
- [Trump signs executive order threatening tariffs for countries trading with Iran](#)